

Protokoll Trafikrådets möte 2/2021

Tidpunkt Onsdagen den 22.9.2021 kl. 12.00-15.00

Plats Bogskär ÅLR samt distans

Närvarande Infrastrukturminister Christian Wikström (ordförande), Satu Numminen (Kumlunge, distans), Johan Rothberg (Kökar, distans), Göran Stenros (Sottunga, distans), Stefan Laine (Föglö), Anders Englund (Vårdö), Roger Husell (Brändö, distans), Agneta Wackström (sekreterare), Kim Nordling (byråchef)

Ärenden

1. Mötets öppnande
2. Skärgårdskommunernas utvärdering av sommaren.
3. Förslag på förändringar i skärgårdstrafiken.
4. Åva och Jurmo entreprenad är ingången. Skall stå klar maj.
5. Upphandling av begagnat tonnage påbörjat och förhandlingar pågår.
6. Planerade investeringar i skärgården.
7. Ålandstrafikens No shows 2021.
8. Ålandstrafikens digitaliseringsresa.
9. Diskussion angående möjligheterna att ta betalt för passagerare i skärgården.
10. Skärgårdens ringväg. Busstrafik, passbåtstrafik och upprustning av bryggor.
11. Övriga ärenden
12. Mötets avslutande, nästa möte

Agenda

1. Mötets öppnande

Infrastrukturminister Christian Wikström öppnar mötet kl.12.13.

Mötet besöks av nya byråchefen, Kim Nordling. Nordling började sin tjänst i augusti 2021. Han har tidigare arbetat i Lojo stad under 7 år med olika byggprojekt. Alla ledamöter presenterade sig för nya byråchefen.

2. Skärgårdskommunernas utvärdering av sommarens skärgårdstrafik.

Lägesuppdatering från, Ledamot Laine från Föglö.

Han konstaterar att sommar har varit mycket bra. Mycket turister som besökt Degerby. Störta delen kom till fots och lämna bilen i Svinö. Idag finns de ingen fungerande parkering i Svinö. Parkeringen behöver förstöras. Det var farligt i Juli att köra på vägen till Svinö för där var parkerade bilar längs med vägen. Flera turister var från Finland som kom med husbilar och husvagnar. Färjeavgången kl. 10 samt kl.12 var alltid fullbokade.

Ordförande kommenterade att caféet i Svinö är rivet men landskapet hinner inte göra en parkering till sommaren 2023. Men en provisorisk parkering till sommaren 2023 bör finnas på plats.

Lägesuppdatering från Ledamot Englund, Vårdö. Bra sommar på Vårdö. Mycket bättre än ifjol. Båthusviken har varit fullbokad med gästbåtar och restaurangerna har också haft bra resultat. Butiken på Vårdö hade bästa sommaren sedan de startade butiken. Mycket turister från Finland. Färre svenskar. Trafiken löpt på. Vajer färjan har varit full.

Lägesuppdatering från ledamot Satu, Kumlinge

Bra sommar med mycket husbilar och cyklister. Säsongen har varit längre än tidigare år. De hade redan husbilar i maj och de har hållit i ända in i september. Skyltningen måste göras bättre. Mycket förvirring bland besökare - vad heter färjorna och hamnarna. Fler besökare som kommer längre ifrån än när området. Snäckö som ligger i södra ändan av Kumlinge kräver skyltning. Överö behöver också en digital skylt med information som till exempel, när nästa färja går, vilken färja kommer till hamnen och var är den på väg.

Lägesuppdatering från Ledamot Stenroos, Sommaren har förlöpt bra. På Sottunga är de nöjda.

Ledamot Husell instämmer med ledamot Numminen, att mängden husbilar som anlant till kommunen var enorm. Många skulle fortsätta österut. Företagarna på Brändö har varit mycket nöjda.

Ledamot Rothberg kunde instämma med alla andra ledamöter. Kökar har också haft mycket turister. Mera än tidigare år. Kapaciteten från Galtby och fasta Åland har inte räckt till utbudet. Säsongen har förlängts och då borde också sommarturlistan förlängas. Så som den är idag är den för kort.

Brudhäll har besökare året runt. Galtbytrafiken är viktig för Kökar. Kökar vill att mellan turlistan och sommarsturlistan skall förlängas. De två senaste åren har färjorna haft för liten kapacitet. Ledamot Rothberg instämmer att skyltningen måste förbättras vid färjfastena tex. Snäckö Kumlinge, Norra Kumlinge.

Lynn Häggblom från ÅDA går igenom Ålandstrafikens processer. Häggblom kommer se över hur man kan automatisera och effektivera bokningssystemet. Systemet skall bli

lättare att bearbeta och rätt format, så att man kan dela data mellan olika program. Häggblom har jobbat i en månad och redan satt saker som kan justeras.

3. Förslag på förändringar i skärgårdstrafiken.

Ordförande Wikström lyfte sin oro över att skärgårdsplatserna inte används under sommaren. På sommaren har det varit fullbokat på färjorna i bokningssystemen, men på däckat har det funnits flera platser till förfogande. Ordförande har fått ta del av statistik där det fram kommer att majoriteten av skärgårdsplatserna på sommaren och vintern står oanvända.

Ordförande Wikström öppnade diskussionen med förslag att reducera skärgårdsplatserna från 5 till 3 på norra linjen samt från 4 till 2 södra linjen.

Statistiken som har tagits fram för juni-augusti 2021, kan läsas att Alfågeln hade 78st skärgårdsplatser av 1782 skärgårdsplatser som skulle måsta välja en annan tur, om reduceringen enligt ordförande skulle ske.

Detta betyder att med:

- Alfågeln skulle 1,1% varit tvungna att välja en annan tur om det hade varit 3 skärgårdsplatser istället för 5 sommaren 2021
- Viggen skulle 0.1% varit tvungna att välja en annan tur om det hade varit 3 skärgårdsplatser istället för 5 sommaren 2021
- Gudingen skulle 1,2 %, varit tvungna att välja en annan tur om det hade varit 2 skärgårdsplatser istället för 4 sommaren 2021
- Skiftet skulle 2,2%, varit tvungna att välja en annan tur om det hade varit 2 skärgårdsplatser istället för 4 sommaren 2021
- Knipan betyder de att 1,9% som varit tvungna att välja en annan tur om det hade varit 2 skärgårdsplatser istället för 4 sommaren 2021

Ledamöterna konstaterar att det är bra att få statistik. De senaste 25 åren har ingen statistik givits. Skärgårdsplatserna bör vara olika antal på olika turer. Då när skärgårdsbor behöver färjan som på morgonen och kvällen skall de finnas plats men övriga turer kan mängden minska.

Ledamöterna ville se ett konkret förslag som kan föras vidare inom respektive kommun. Då kan man ta ställning till en möjlig reduktion av platser. Man bör också fundera över annat ledigt utrymme som kan uppstå på en färja som tex. Om tungtransport blir avbokad.

Beslut Ledamöterna ska återkomma till ordförande när de haft möjlighet att ta del av det materialet ordförande skall skicka till ledamöterna. Förslag som diskuterades var att ha möjlighet att släppa skärgårdsplatserna några timmar innan avgång samt reducera skärgårdsplatsernas antal.

4. Åva och Jurmo entreprenad är ingången. Skall stå klar maj.

Ordförande Wikström meddelade att arbetet skall starta i slutet av september och slutföras under våren 2023. Färjefäste i Åva får också förberett installation av elbilsladdare på samma gång. Entreprenaden är den första enligt, förhandlat förfarande principen, för att få ner kostnaderna för projektet. Ledamot Husell informerade att arbete ska påbörjas här idag.

5. Upphandling av begagnat tonnage påbörjat och förhandlingar pågår.

Ordförande informerade att landskapet håller på att förhandla nytt tonnage mellan Åva-Osnäs. Ordförande kan ej säga vilket tonnage det är ännu. Men tonnaget kommer vara

lika stort som Skarvens däck, en täckfärja, café i salongen, fri höjd 5m, inga hyllor på däck. Skarven kan idag ta 42 personbilar på bottendäck. Tonnaget skall vara godkänt för 20cm istrafik. Betyder att tonnaget kanske några dagar behöver isbrytare. Knipan bör gå den tiden då de är för tjock is.

Ledamöterna frågar om de lönar sig att köpa ett tonnage som behöver reservfartyg. Var skall Knipan vara stationerad, Kumlinge, för att kunna rycka ut så snabbt som möjligt? Ordförande sa att en reservfärja inte är optimal. Fortsätter med att informera att Viggen flyttas till södra linjen. Linjen hade testats för några dagar sedan. Färjfäste vi Sottunga är de äldsta färjfäste och skall renoveras till ett samverkande färjfäste i sinom tid.

Nya tonnaget passar till tung last, och då passar den bäst för Åva-Osnäs linjen. När Viggen flyttar till södra linjen kan den också ersätta Skarven, när den är på dock.

Ordförande fortsätter med att informera att idag när Knipan ersätter ordinarie turer kan man anhålla om extra avgångar. Ledamöterna informerade att när Föglö kommun har anhållit om extra turer, har man inte fått extra turer när Knipan trafikerat mellan Svinö och Degerby.

Ledamöterna understöder att Landskapet köper begagnat tonnage i dessa tider.

Beslut: gjordes ej.

6. Planerade investeringar i skärgården.

Ordförande informerade att planerade entreprenader är bland annat att påbörja med norra Kumlinge förstudier om färjfäste. Broar som härnäst skall renoveras/bytas ut är Djurholmsunds, samt Långholmström i skärgården. Ingen bro kommer att repareras eller byggas på Kumlinge nästa år.

För att försnabba färjetrafiken på södra linjen efterlyses flera farleder till Kökar. Norra Kökar behöver en farled till Karlby, för att där behövs en skyddad farled. En miljöinventering måste göras först och dessa projekt skjuts upp till nästa år.

Södra linjen kommer att få en kortare väg till Husö farled. Från Husö raka vägen mot Björnsöra. Detta kommer att spara flera minuter per resa.

Beslut: gjordes ej.

7. Ålandstrafiken no show 2021.

Ledamöterna konstaterade att det förkom no shows under sommaren. Ledamöterna fortsätter med att den befintliga straffavgifterna som uppkommer när bokade kunder inte dyker upp, ger en dålig bild av Åland.

Ledamöterna ber ordförande skicka statistik om hur många årskort som säljs per år. Dessutom enklare regler för bokning vid Ålandstrafiken skulle vara ovärderligt. Det finns idag en stor frustration och digitaliseringsresan är ett viktigt verktyg för att få bort frustrationen.

Beslut: Ordförande ska skicka statistik på no shows och årskort. Arbetsgruppen för digitaliseringsresan ska även analysera varför besökarna missar färjorna eller kör ombord på fel färja. Målsättningen är att hjälpa kunderna att hitta rätt och att få se ett utvecklat gränssnitt nästkommande sommar år 2022.

8. Ålandstrafikens digitaliseringsresa.

Ordförande informerade att största arbetet för digitaliseringsresan är att analysera kundflödet som idag inte finns tillgängligt.

Ledamöterna ville lyfta att dagens årskorts system inte fungerar om det finns många bilar i familjen. Ledamöterna vill se att en familj kan ha två bilar i trafik med ett rött kort, eller att familjen skall kunna välja fordon tex. ta en motorcykel med. Ofta finns det outnyttjat utrymme på bildäck, så kan man byta bort tanken från att man reserverat plats för olika fordon enligt standar och i stället reserverar meter? Tidigare kunde man byta bil inom familjen i ett årskort. Gamla regler tillbaka konstaterade flera ledamöter. Ledamöterna fortsatte med att lyfta vikten med att ha en buss bild med i turlistan.

Beslut: inga beslut gjordes.

9. Diskussion angående möjligheterna att ta betalt för passagerare i skärgården.

Ordförande ställde en öppen fråga gällande passagerartrafiken, -Kan man ta betalt för passagerare? Detta skulle tas upp när ÅLR upphandlar färjetrafiksentreprenad för att få ner kostnaden. Avgiften för passagerartrafiken skulle infalla entreprenören och inte landskapet. Entreprenaden blir då billigare för att de får en del av inkomsten. Många ledamöter menar att ÅLR behöver diskutera detta i avtalsupphandlingen, att allting inte behöver vara gratis men inte heller en oskäligen avgift. Ledamöterna konstaterade att de finns trafik idag som är gratis, till exempel linjen Snäckö-Överö. Så frågan lyder, på vilka linjer skulle denna möjliga avgift tas på? Ordförande menade på att i första hand från ändhamn.

Ledamöterna menar på att en sådan idé skall provas innan den verkställs. Inte reagerar passagerare på en avgift på 5-8€. Om entreprenören får en del av kakan kanske de själva börjar marknadsföra skärgårdstrafiken.

Ledamöterna ville också lyfta att de inte får bli för dyrt. De får inte kosta för mycket att komma över till skärgårdsöarna. Många lämnar redan bilden i Svinö idag för att komma över gratis till Degerby.

Diskussionen fortsatte med att ledamöterna påpeka att kommunerna behöver först hålla ett trafikgruppsmöte innan de kan uttrycka sig i frågan. Ledamöterna efterlyser ett förslag hur detta skulle se ut i praktiken. De finns nu frågor som vem skall betala avgift, besökare eller lokalbefolkning? Kan man kanske lyfta ett förslag på att ta avgift på de släpvagnar som är gratis idag.

Ordförande fortsatte diskussionen; landskapet måste spara och skärgårdstrafiken är en del av helheten. Kan ej undgå att skärgårdstrafiken drabbas men inga beslut är än tagna. De förslag som nu tittas på är en möjlig passbåtstrafiken i södra skärgården till nästa sommar. Landskapet ser också över tvärgående linjens funktion vintertid.

Linfärjorna skall också ses över men idag finns inget konkret beslut. Björkölinjen fick Landskapsregeringen in sex olika anbud med 30% lägre kostnader än nuvarande drift. Intressant fråga när man bespara linjefärjorna på entreprenad.

Ledamöterna ville veta vad det är som gör att anbuden är billigare? En orsak kan vara mindre trafikerad linjetrafik eller en företagare som jobbar mycket. Finns också risk att underhållet inte blir prioriterat eller att entreprenörerna inte följer landskapets kollektivavtal.

Ledamöterna kunde konstatera att; linjefärjelinjerna är olika. I Vårdö finns det två privatiserade linjer idag. Stora inbesparingar gjordes på grund av detta. De är egenföretagare som sköter trafiken.

Ledamöterna ville tillägg att de är bekymrade om det blir högre avgifter utan märkbar förbättring. Tidigare har de lyfts att skärgårdstrafiken skall vara den förlängda vägen till Åland.

Ledamöterna ville lyfta att allt detta är beroende på priset av personbiljetterna och om ÅLR önskar att passagerarna ska lämna bilarna vid parkeringen måste detta fungera praktiskt ute på skärgårdsöarna att röra sig utan bil.

Ledamöterna anser att passbåts trafiken kan man ta betalt för, men inte om det skall vara en förlängning av den Åländskalandsvägen.

Ledamöterna vill igen betona att de önskar föra frågorna vidare och få ett mera konkret förslag. Idag är kollektivtrafiken avgiftsfri. På denna punkt delades åsikterna om man kan börja ta en avgift för kollektivtrafiken eller ej.

Inga beslut togs i denna fråga

10. Skärgårdens ringväg. Busstrafik, passbåtstrafik och upprustning av bryggor.

ÅLR skall satsa på besöksnäringen. Budgetförslaget är att busstrafiken ska anpassas till besöksnäringens behov. Passbåt från Långnäs med buss från Mariehamn är också ett alternativ som ses över. Passbåten skulle avgå från Långnäs. Det skulle finnas två turer som går varannandag, en dag till norra och en till södra sidan. Den skulle inte ta in vid färjfastena utan komma närmare centralorten. Det är inte klart hur Ålandstrafiken skulle trafikera passbåten.

Ordförande fortsatte med att de finns önskemål om att rusta upp landskapets bryggor. Ledamöterna lyfte att det finns ett behov av bryggor var man kan lasta med traktor tex. grus och byggnadsmaterial. Bryggorna måste hålla för tunga transporter. Ledamöterna frågade också om de finns ett antal på hur många bryggor som skall rustas upp?

Landskapet jobbar med Visit Åland angående ringvägskoncept men under ett annat åländskt namn då benämningen ringvägen är skyddad.

Konceptet innebär att vänt stugor skall ses över säger Ordförande. Flerrastplatser med toaletter. Detta kommer innebära nästa års satsningar.

Inga beslut togs i denna fråga

11. Övriga ärenden

Ledamöterna lyfte frågor om Turlistarbete.

Gällande turlistan som är gjord för två år nu, frågar ledamöterna om de kommer att tryckas flera och vem som jobbar med turlistan? Skärgårdens turistinformationer behöver flera att dela ut, men när de frågar efter fler, var svaret att de som finns kvar skall vara på färjorna. Men de besökarna som finns på färjan har ju redan hittat rätt. Turistinformationen behöver flera turlistorna och ledamöterna frågar om turlistan kommer göras i trycktformat. Ledamöterna ville också lyfta att sommarturlistan bör förlängas och att söndags turen skall korrigeras på Osnäs linjen.

Ordförande svarade att bara kostnadsneutrala förändringar och korrigerings av misstag kan göras på turlistan. Ordförande fortsatte diskussionen med att det kostar att trycka

upp en katalog men landskapet kan ej sluta trycka turlistan innan applikationen är klar eller ett annat alternativ är tillgängligt.

Förslag på en justerad turlista kommer att skickas ut snarast, säger ordförande.

Hanna Sommarström från Landskapet kommer jobba med turlistorna.

12. Mötets avslutande, nästa möte.

Mötet avslutas 14:30. Nästa möte i 16 mars 2022.

Protokollsjustering

Protokollsförslaget skickas ut till alla närvarande som sedan har en vecka på sig att inkomma med förändringsförslag.

Christian Wikström, Infrastrukturminister

Ort, datum

Agneta Wackström, sekreterare

Ort, datum